

ጥዕና

ናይ ጥዕና ሜላን አገባብን
ናይ ሕግምን ሓደጋን ድሕነት
ሕክምናዊ ክንክን
ጥንሲን ሕርስን
ስነ-አእምሮአዊ ጥዕና
ጉዳይ ሞት

ናይ ጥዕና ሜላን ኣገባብን

ናይ ጥዕና ሜላ ኣብ ስዊስ ብጽብቕን ጽፋፍን ዝተመስረተ ኢያ። ነበርቲ ስዊስ ብጥሙርን ግዴታን ናይ ጥዕናን ሓደጋን ድሕነት ይኣትዉ። ብዙሓት ናይ ጥዕና ማእከላት፣ ቤትመሸጣ መድሃኒት፣ ናይ ገዛ ሓኪም ማእከል፣ ኩሉ ንጥዕና ዝምልከት ጉዳይ ብዕቱብ ይከታተልዎ።

ኣገባብ / ሜላ ናይ ጥዕና ድሕነት

ኣብ ስዊስ ኩሎም ነበርቲ ንጥዕናን ሓደጋ ምስዘጋጥምን ድሕነት ወይ ውሕስነት ክኣትዉ ይግባእ። ናብ ስዊስ ዝኣቱ ኩሉ ኣብተን ቀዳምት ሰለስተ ኣዋርሕ ውሕስነት/ድሕነት ክኣቱ ይግባእ። ዝውለዱ ሕጻናት ኣብ ውሽጢ ሰለስተ ኣዋርሕ ድሕሪ ምውላዶም ውሕስነት ክእተዉሎም ይግባእ። ንጥፊታት ኣድላይነት ናይ ዚ ግቡእ መሰረታዊ ናይ ጥዕና ውሕስነት ብሕጊ ዝተሓንጸዱ እዮም። ኩሉ ውሕስነት ዝኣተዉ ሰብ በቲ ዝድለ ሕክምናዊ ኣገልግሎት ክረክብ መሰሉ እዩ።

ምወላ

ናይ ስዊስ ናይ ጥዕና ሜላን ኣገባብን፣ ካብ መንግስቲ፣ ካንቶን፣ ምምሕዳር ከባቢ፣ ኣስራሕቲን ውልቀሰባትን ብሓባር ይምወል። ውልቀሰባት ንሕግምን ሓደጋን ምስዘጋጥም ዝውዕል መሰረታዊ ግቡእ ውሕስነት/ድሕነት ወርሓዊ ይኸፍሉ። እዚ መጥኑ ዓመት መጻ ይውሰን፣ ካብ ካንቶን ናብ ካንቶን ከኣ ይፈላለ። ዝሓመመ ወይ ሓደጋ ዘጋጠም ሰብ፣ ነቲ መሓከሚኡ ዝኸውን ክፍሊት ብኸፊል ይኸፍን። እዚ (Franchise) ወይ ባዕልኻ ትኸፍኖ (Selbstbehalt) ዕሽር ናይ መሓከሚ ዋጋ እዩ። ኣብዚ ግን ሓደ ውሱን ናይ ዓመት ክፍሊት ኣሎ።

ምትርጓም

ብሓደ ዘይትፈልጦ ቋንቋ፣ ምስ ሓኪም፣ ዋና ቤት መድሃኒት ወይ ምስ ሓኪም ገዛ ክትረዳዳእ ቀለል ኣይኮነን። ገለ ገለ ሕክምናታት ብነጻ ከይከፈኻ ካብ ውሽጢ ባህሊ ዝፈልጡ ተርጓምቲ የዳልዉ። ተርጓማይ ምስዘድልዮም እቶም ተሓክምቲ ኣቐዲሞም ክሕብሩ ይግባእ። እቶም ተርጓምቲ ከኣ ንካልእ ሓኪም ኣቐዲሞም ተታሒዞም ክኾኑ ይኸእሉ ኣዮም። ኣብዚ ኩነታት ባዕልኩም ክትከፍሉ ትግደዱ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክ ኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.hallo-baselland.ch/ti/health/health-care-system

ናይ ሕማምን ሓደጋን ድሕነት

ኣብ ስዊስ ዝነበር ሰብ፡ ናይ ሕማምን ናይ ሓደጋን ድሕነት ግድን የድልዮ። እዚ ናይ ውልቂ ድሕነት፡ ኣብ ግዜ ሕማምን ሓደጋን ንዘጋጥሙ ክፍሊት ሕክምናን ስራሕን ከምኡውን ኣብ ግዜ ጥንሲ ዝግበር ወጻኢታት ይሸፍኑ። እዞን ክልተ ናይ ድሕነት ውዕላት ኣብተን ቀዳሞት ክልተ ሰሙን ኣብ ስዊስ ምእታው ክፍጸማ ይግባእ።

ናይ ሕክምናዊ ክንክን ድሕነት (መሰረታዊ ድሕነት)

ኩሎም ተቐማጦ ስዊዘርላንድ ናይ ጥዕና መድሕን/ኢንፎርጋሽን (መሰረታዊ መድሕን) ባዕሎም ከውጽኡ ኣለዎም። ናብ ስዊዘርላንድ እንተ ግዲዝካ ከምኡ ንምግባር ሰለስተ ወርሒ ኣሎካ። ኣብዚ እዋን እዚ እንተ ሓሚምካ እቲ እትኸፍሎ ወጻኢታት እውን ብተደጋጋሚ እዩ ዚኸፈል። ሓደሎ ናይ ብሕቲ ኩባንያታት መድሕን ጥዕና መሰረታዊ መድሕን የቐርባ። ናይ ጥዕና መድሕን ምርጫ ብናጻ ኢዩ። ኩባንያታት መድሕን ጥዕና ንኹሎም እቶም ኣብ ስዊዘርላንድ ዝነበሩ ሰባት ክቐበላኦም ኣለዎን። እቶም ውሕስነት እተዋህቦም ሰባት ወርሓዊ ክፍሊት ይኸፍሉ። እዚ ክፍሊት እዚ ከከም ሞደል መድሕንን መድሕንን ስለ ዚፈላለ ነቲ ዚኸፈል ገንዘብ ከነወዳድር ኣሎና። መድሕን ጥዕና ክሳብ መወዳእታ ሕዳር ኣብታ እትቐጽል ዓመት ኪቐየር ይኸእል እዩ። መሰረታዊ መድሕን ንሕማም ዜምጽእ ወጻኢታት ጥራይ ዘይኮነስ ንጥንሲን ሕርስን እውን ይሸፍን እዩ። እቲ ኣገልግሎት ብሕጊ እዩ ዚመሓደር። ኣቐልቦ፡- ንሕክምና ስኒ ወይ መነጻር ዚኸውን ወጻኢታት መብዛሕትኡ ግዜ በይንኻ ክትከፍል ወይ ከኣ ብወለንታ ተወሳኺ መድሕን ክትከፍል ኣሎካ።

ናይ ሓደጋ ድሕነት

ስራሕተኛታት ኣብ መዓልቲ ካብ 8 ሰዓት ንላዕሊ ዝሰርሑ እንተኮይኖም፡ ብወሃብ ስራሕ ብቀጥታ ናይ ሓደጋ ድሕነት ኣብ ግዜ ስርሖምን ኣብ ዕረፍቶምን ንዘጋጥሞም ሓደጋ ውሕስነት ይኣትወሎም። ውሑድ ሰዕታት ዝሰርሑ ሰብ እዚ ናይ ሓደጋ ድሕነት ኣይክፈሉሉን፡ ስለዚ ነዚ ዝምልከት ድሕነት፡ ባዕሎ ክኸፍኖ ኣለዎ። እዚ ነቶም ብገዛእ ርእሶም ዝመሓደሩን ናይ ውልቕም ዋኒን ንብረትን ትካልን ዘሎምም ሰባት ውን ይምልከት። እዚ እቶም ኣብ ርእሲቲ ናይ ሕማም ድሕነቶም ናይ ሓደጋውን ክገብርሉ ይግባእ። ኣብዚ ድሕነት ውዕል ዝገበሩ፡ ወርሓዊ ክፍሊት ክኸፍሉ ይግባእ። ኣብዚ ንስራሕተኛታት ብቀጥታ ካብ ደምዞም ይኸፈል።

መሕሰሪ / ምጉዳል ዋጋ ካብ ክፍሊት መሰረታዊ ድሕነት

ንማዕከን ናይ ሕማም ድሕነት ብገዛእ ርእሱ ክኸፍል ዘይክእል ሰብ፡ መሕሰሪ/ምጉዳል ዋጋ ካብ ክፍሊት መሰረታዊ ድሕነት (Prämienverbilligung) ካብ መንግስቲ ይግበረሉ። ነዚ ምሕሳር ዋጋ ንምርካብ፡ ጠለብ ሕቶ ከተቐርብ ኣለካ። ጨንፈር ማሕበራዊ ድሕነት (Sozialversicherungsanstalt SVA) ብዛዕባዚ ምንካይ ዋጋ ይሕብር ከምኡውን እቲ ምዝገባ ይቐበል።

ተወሳኺ ድሕነት ኣብ ልዕሊ መሰረታዊ ናይ ሕማም ድሕነት

ብነጻ ድልየት፡ መመላእታ ንውሕስነት ጥዕና፡ ኣብ ልዕሊቲ መሰረታዊ ናይ ድሕነት ውዕል፡ ተወሳኺ ድሕነት ኣብ ልዕሊ መሰረታዊ ናይ ሕማም ድሕነት (Zusatzversicherungen) ክግበር ይከኣል።እዚ ንወጻኢታት ካብ ናይቲ መሰረታዊ ውሕስነት ዝኾኑ ይሸፍን። ንእብነት፡ ናይ ስኒ ክንክን። ተወሳኺ ድሕነት ኣብ ልዕሊ መሰረታዊ ናይ ሕማም ድሕነት ካብ ኩሎም ማዕከናት ናይ ሕማም ድሕነታት ናብ ዕዳጋ ይወርዱ። ነዚ ከኣ ነብሲ ወከፍ ሰብ ከከም ኩነታት ጥዕንኡ፡ ክእቱ ወይ ከንጽጎ ይኸእል።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክአድራሻታት ብሮፕራት ቡሉቲን)

www.hallo-baselland.ch/ti/health/health-and-accident-insurance

ሕክምናዊ ክንክን

ዝሓመመ ወይ ሓደጋ ዘጋጥሞ ሰብ መብዛሕትኡ ግዜ ናብ ናይ ገዛ ሓኪም ይኸይድ። ንእሽቱ ሕማማት ወይ ሓደጋታት ምስዘጋጥሙ፡ ሰብ ካብ ቤት መድሃኒት ሓገዝ ክረክብ ይኸእል። ብርግጽ ዓቢ ሓደጋ ወይ ሕማም ምስዘጋጥም ግን ናብ ሕክምና ምኻድ የድሊ።

ቤት መሸጣ መድሃኒት

ቤት መድሃኒት፡ ብሓኪም ዝተኣዘዘ/ብጽሑፍ ዝተኣዘርዘር መድሃኒትን ካልእን ይሸይጥ። ንእሽቱ ሕማማት ምስዘጋጥሙ፡ ሰባት ናብ ቤት መድሃኒት ክኸዱ ይምረጽ። ኣብ ቤት መሸጣ መድሃኒት ዝሰርሑ ሰባት እኹል ፍልጠት ዘለዎም ኮይኖም፡ ብዛዕባ ጥዕና ክመኽሩን ክሕግዡን ዝኸእሉ እዮም። ሓደ ተረኛ ቤት መሸጣ መድሃኒት ኩሉ ግዜ ክፉት ኣሎ። ሓደጋ ምስዘጋጥም ካብዚ ዘድሊ ሓገዝ ይርከብ። ብቁጽሪ ስልኪ 061 263 75 75 ደዊልካ ኣየናይ ቤት መሸጣ መድሃኒት ክፉት ከምዘሎ ክትፈልጥ ይከኣል።

ናይ ገዛ ሓኪም / ናይ ሕጻናት/ቆልዑ ሓኪም

ኣብ ስዊስ ብዙሓት ሰባት ናይ ገዛ ሓኪም ኣለዎም (ናይ ገዛ ሓኪም)። እዚ ናይ ውልቀ-ሰብ ታሪኽ ኩነታት ጥዕናን ነባሪ ሕማምቱን ይፈልጥ፡ ኣብ ዘድሊ ሕክምናዊ ጠለባት ናይቲ ውልቀ-ሰብ ከኣ ቀዳማይ ተሓታቲ እዚ ናይ ገዛ ሓኪም እዩ። ናይ ቆልዑት ውን ናይ ውልቆም ናይ ገዛ ሓኪም ኣለዎም። ኣገዳሲ ኮይኑ ኣብ ዝተረኸበሉ ግዜ እዞም ናይ ገዛ ሓኪም፡ ነቲ ተሓካሚ ናይ ፍሉይት ክኢላታት ወይ ናብ ላዕለዎይ ሕክምና ይልእኩዎም። ብቀጥታ ናብ ላዕለዎይ ሕክምና ናይ ህጹጽ ቀዳማይ ረዴት ምስዝድለ ጥራይ ምኻድ ይግባእ። ንኩሉ ካልእ ናይ ህጹጽ ሓደጋ ቀዳማይ ረዴኤት፡ ካብ ናይ ስራሕ ሰዓታት ወጻኢ ዘጋጥም፡ እቲ ሕክምናዊ ማእከል ተሌፎን ህጹጽ ኩነታት MNZ ኣሎ። እዚ 24 ሰዓት ክፉት ኮይኑ ቁጽሪተሌፎን፡ 061 261 15 15 እዩ።

ሓኪም ስኒ

ኣብ ስዊስ ናይ ስኒ ሕክምና ወይ ክንክን ባዕልካ ይኸፈል። ነዚ ግን ሓደ ተወሳኺ ናይ ድሕነት/ውሕስነት ክፍሊት ናይ ምግባር ተኸእሎ ኣሎ። ኣብ ትምህርቲ ዝኸዱ ቆልዑት ግን ሓደ ግዜ ኣብ ዓመት ብነጻ ናይ ስኒ ጥዕና ክንክን ክግበረሎም መሰል ኣለዎም። ነዚ ዝምልከት ሓበሬታ ቤት ትምህርቲ የመሓላልፍ።

ሕክምናታት / ናይ ቀዳማይ ረዴኤት ትካላት

ናብ ሕክምና (Spital)ክኸይድ ዘለዎ ሰብ፡ ብሓኪሙ ኣብ ቤት ሕክምና ክምዝገብ ኣለዎ። ከቢድ ሓደጋ ወይ ሕማም ምስ ዘጋጥም ግን ብቐጥታ ናብ ናይ ህጹጽ ሓደጋ ማእከል ክኸይድ ይኸእል። እቲ ሓደጋ ንሂወት ኣስጋኢ ወይ እቲ ሕሙም ብእምቡላንስ ናብ ሕክምና ክበጽሕ እንተለዎ ግን 144 ምድዋል የድሊ። ኣብ ቀሊል ናይ ህጹጽ ሓደጋ እንተኮይኑ ግን ናይ ገዛ ሓኪም ሓላፍነት ይወስድ።

አብ ገዛኻ ከሎኻ ዝወሃብ ናይ ክንክን አገልግሎት

ዝሓመመ ወይ ክንክን ዘድልዮ ሰብ፡ እሞ አብ ገዝኡ ኮይኑ ክሕከምን ክንክን ክግበረሉን ምስዝድለ፡ ነቶም ካብ ሕክምና ወጻኢ አገልግሎት ሕክምና ዝህቡ (Spitex) ክጠልብ ይኽእል። ክኢላታት ናይዚ መዳይ ከኣ ናብ ገዝኡ እናኸዱ ነቲ ተሓካሚ ይከናኸንዎ። እዚ ዓይነት አገልግሎት፡ ንዝኣረጉ፡ሓደጋ ዘጋጠሞም ወይ ብርቱዕ ዝሓመሙ ሰባት፡ ከምኡውን አብ ግዜ ጥንሲን ሕርስን ጸገማት ንዘጋጠሙን ኣዴታት ይወሃብ። ነዚ ዝግበር ክፍሊት ብከፊል ካብቲ መሰረታዊ ናይ ጥዕና ውሕስነት (Grundversicherung) ይኸፈል። አብ ልዕሊዚ ናይ ካብ ሕክምና ወጻኢ ተኸናኸንቲ ማሕበር ናይ ካንቶን Baselland፡ ብዙሓት ካብ ሕክምና ወጻኢ ተኸናኸንቲ ማሕበራት ኣለዉ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.hallo-baselland.ch/ti/health/medical-care

ጥንሲን ሕርሰን

ነብሰጾር ዝኾና ደቀንስትዮ፡ኩሉ እቲ ዝግበረለን ንጥንሲ ዝምልከት ኣገዳሲ መርመራ ባዕለን ክኸፍልኦ ይብለንን። ኣብ ግዜ ሕርሲ ዝግበር ናይ መወልዳን ሓገዛትን ክንክንንውን፡ እቲ መሰረታዊ ናይጥዕና ውሕስነት ይኸፍሎ። ድሕሪ ሕርሲ ውን ወለዲ ብነጻ ናይ ምኽሪ ኣገልግሎት ይረኽቡ።

ንጥንሲን ሕርሲን ዝግበር ወጻኢታት ክፍሊት

ኣብ ግዜ ጥንሲን ሕርሲን ዝግበር ሕክምናዊ ክፍሊት እቲ መሰረታዊ ናይ ጥዕና ውሕስነት/ድሕነት (Grundversicherung) ይኸፍና። ኣብዚ እቲ ቅድሚ ሕርሲ ዝግበር ስፋዕ ተኸታታሊ መርምራ፡ ኣብ ግዜ ሕርሲ ዝግበር ሓገዛትን ክንክንን፡ከምኡ ውን ኣገዳሲ ምትሕብባርን ይጠቓለል። ነብሰጾር ዝኾና ኣደታት ኣብ ሓኪም ወይ ኣብ ክኢላ መወልዳን ኣቐዲመን ክምዝገባ ኣለውን። ሕክምናን ክኢላታት መወልዳንን ንኣገባብ ሕርሲ ምድላዎትን (Geburtsvorbereitungskurs) ዝምልከት ስልጠና ይህባ። ነዚ ዝምልከት ንስደታኛታት ተባሂሉ ዝዳሎ ፍሉይ ስልጠና ኣሎ። ሕርሲ ኣብ ሕክምና ወይ ኣብ መውለዲ ፍሉይ ገዛ ወይ ከኣ ኣብ መንበሪ ገዛ ክኸውን ይኽእል።

ድሕሪ ሕርሲ

ኣብ ስዊስ ሓደስቲ ወለዲ ንዝኾኑ ምምካርን ምሕጋዝን ልሙድ እዩ። ነዚ ዝምልከት ንእደን ንኣቦን ዘማኽርን ዝምህርን ማእከል (Mütter- und Väterberatungsstelle) ኣሎ። እዚ ማእከል ንወልዲ ከመይ ጌርም ንሕጻኖም ሰብእዊ ዕብዮቱ፡ ኣመጋግባኡን ክንክንን ክከታተልዎ ይሕብርን ይምህርን። እቲ ዝወሃብ ምኽሪ ብነጻ ዘይክፈሎ እዩ። ንኣገደስቲ ድሕሪ ሕርሲ ዘድልዩመርመራታት ንሓኪም ወይ ንመወልዳን ምሕባር የድሊ። ነቲ ሕጻን እንተደንገየ ሰልስተ ወርሒ ድሕሪ ምውላዱ ካብ ሕማም፡ ወይ ሓደጋ ከየጋጥም ናይ መሰረታዊ ጥዕና ውሕስነት (Grundversicherung, Unfallversicherung) ክግበረሉ ይግባእ። ብዝበለጸ እዚ ቅድሚ ሕርሲ እንትተገብረ ውሒስ ይኸውን።

ክታብት

ወለዲ ንሕጻኖም ብዝተኸለለ መጠን ቀልጥፎም ካብ ፍሉጣት ሕማማት ከይጥቃዕ ክኸትብዎ ይምዕእድ። ክታብት ብመሰረቱ ግዴታ ኣይኮነን። ንክታብት ዝግበር ክፍሊት እቲ መሰረታዊ ናይ ጥዕና ውሕስነት ይኸፍና። ሕካይም ወይ ንኣቦ-ኣደ ኣማኽርቲ ማእከል ንክታብት ዝምልከት ሓበሬታ ይህቡ።

ምንጻል ጥንሲ

ኣብ ስዊስ ኣብተን ቀዳሞት 3 ኣዋርሕ ናይ ጥንሲ ግዜ፡ ጥንሲ ምንጻል ይከኣል። ድሕሪተን 12 ሳምንቲ ድቂ ምሓዝ ግን ምንጻል ጥንሲ፡ ንኣካልዊን ስነ ኣእምሮእዊን ጥዕና ናይታ ኣደ ኣስጋኢ ምስዝኸውን ጥራይ ይፍቐድ። እዚ ኩነታት ግን ሓኪም ጥራይ መርግሩ ክውስን ኣለዎ። ሓንቲ ኣደ ጥንሲ ምንጻል ምስትደለ፡ ምኽሪ ብነጻ ክትረክብ ይከእል። ንኣሸቱ ደቀንስትዮ ትሕቲ 16 ዓመት ዝኾና ኣብ ፍሉይ ክእለት ዘለዎም ናይ ምኽሪ ማእከል ክውከሳ ይግባእ። ንክፍሊት ነዚ ኩሉ መድሃኒትን ምኽሪን ዝምልከት እቲ መሰረታዊ ናይ ጥዕና ውሕስነት ይኸፍና።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክአድራሻታት ብሮፕራት ቡሉቲን)

www.hallo-baselland.ch/ti/health/pregnancy--childbirth

ስነ-አእምሮአዊ ጥዕና

አብ መንጎ ስነ-አእምሮአዊን አካላዊን ጥዕና አብ ስዊስ ፍልልይ የብሉን። እቲ መሰረታዊ ናይ ጥዕና ውሕስነት ንኩሉ ሕማም ንናይ አእምሮ ከይተረፈ ዝግበር ፍወሳን ምርመራን ብክኢላታት ይኹን አብ ማእከል ጥዕና፡ ኩሉ ወጻኢታት ይሸፍኖ።

ደገፍን ምኽሪን

አብ ስዊስ ንስድራ ቤት ወይ ንውልቀ ሰብ ዝምልከት ኩነታት ጥዕና ዝሕግዩን ዘማኽሩን ላዕለዎት ክኢላታት ጥዕና አብ ኩሉ ኣጋጣሚ ቀጻሊ ሓገዝ ይገብሩ። እቲ መሰረታዊ ናይ ጥዕና ውሕስነት (Grundversicherung) ነቶም ብሕጊ ተፈላጥነት ዘለዎም ክኢላታት ናይ ስነ-አእምሮ ሓካይም ንዝገብርዎ ፍወሳን ክንክንን ይኸፍሎም። ነዚ ኣገልግሎት ዝህባ ናይ ሕክምና ትካላትዊን ከምኡ ይኸፈላ። ኩሉ ጸገም ዘለዎ ሰብ ከኣ ኣብዞም ትካላት ይምዝገቡ። ከምዚ ምኽሪ ኩሉ ብሕጊ ዝፍለጥ ኢድ (Dargebotene Hand) ብተብሎ፡ ብቻት ወይ ብኢ-መይል (ተሌፎን: 143, www.143.ch) ምውካስ ይከኣል። አብዚ ናይ ገዛ ሕኪም ክሕግዩ ይኸእሉ እዮም። ሓደ ሰብ ኣዝዩ ኣስጋኢ ምስዝኸውን፡ አብ ገዛእኡ ወይ አብ ካልኣት ሓደጋ ከይገብር ምስዘሰግእ፡ ብዝቀልጠፈ ክግታእ ኣለዎ። አብ ከምዚ ኣጋጥሚ ንፖሊስ ምህባር የድሊ (ተሌፎን: 117)።

ቆልዑትን መንእሰያትን

ንመንእሰያት ናይ ስነ-አእምሮ ጭንቀት ዘለዎም እቲ ብነጻ ኣገልግሎት ዝህብ ናይ ቤት-ትምህርቲ ስነ-አእምሮ ኣማኻሪ (Jugendpsychologischer Dienst) ሓደ ዝበልጸ መበገሲ ማእከል እዩ። ወለዲውን ብዛዕባ ደቆም ዝሸገሩ እንተተይኖም፡ አብኡ ክውከሱ ይግባእ። እዚ ብነጻ ዝፍውስን ብዘይቅድመ ኩነት ዝሕግዝን ናይ ቆልዑትን መንእሰያትን ወሃብ ኣገልግሎት ሓደ ናይ ህጹጽ ናይ ቆዑት መደወሊ ተለፎን (Kindernotruf) ብተለፎን፡ ብቻት ወይ ብኢ-መይል (Tel. 147, www.147.ch) ኣገልግሎት ኣለዎ። ናይ ቆልዑን ናይ ብጽሕፍ/ጉርዝውና ስነ-አእምሮ ሃንደበታዊ ኩነታት ክገንፈሎም ከሎ ወለዲ ብ061 553 55 55 ምስ ቆልዑን ኣባጽሕን ሳይክያትሪ Baselland ክራኸቡ ይኸእሉ ኢዮም።

ናይ ወልፊ ሕማማት

ናይ ወልፊ ሕማማት አብ ዘጋጥሙሉ ሓገዝ ወልፊ ዞባ ባሰል ከምኡውን እቲ ብዙሕ-ባህላዊ ጨንፈር ምኽሪ ወልፊ ባይደር ባሰል (MUSUB) ይሕግዩ። እዞን ትካላት ብነጻ ብዘይ ገለ ክፍሊት ብእምነት ናይ ውልቂ ምስጢር ብምዕቃብ ሓገዝን ምኽሪን የበርክቱ። ዝኾነ ሰብ ብጉዳይ ዘመዶ ወይ ቀረብኡ ምስ ዝግደስውን ሓገዝ ይረክብ። እዚአም ብገለ ናይ ደገ ጃንጃታት ውን ኣገልግሎት ይህቡ። ናይ ወልፊ ሕማማት ኣልኮል ወይ ኣሺሽ ጥራይ ኣይኮኑን። ካልኣት ወልፍታት ከም ወልፊ ጸወታ፡ ወልፊ ምግዛእ ወይ ናይ ኢንተርነት ወልፊ ከምኡውን ናይ ኣመጋግባ ምዝንባል ብቀጻሊ ካብዘን ናይ ምኽሪ ትካላት ሓገዝ ክርከብ ይከእል። ሕቶታት ነዚ ዝምልከት ካብ ዝምልከቶም ብኢ-መይል ክሕተት ይከእል።

ምስንባድ / ምርዓድ

አብ ሂወቱ ብዙሕ ሕማቕ ዝተጋጠሞ ሰብ፡ እሞ ነዚ ብዓቕሙ ክብድሆ ምስዘይክእል፡ ሓገዝ ወይ ደገፍ ክረክብ ይኸእል። ምርዓድ ወይ ምስንባድ፡ ብዕቱብ ዝውስኽ ዘሎ ናይ አእምሮ ሕማም ኢዩ። አብ ርእሲ ቲ ናይ ምኽርን ደገፍን ቀረባት ንስነ ኣእምሮአዊ ሕማምን ጸገምን ዘለዎም ሰባት፡ ሓደ ፍሉይ ናይ ክኢላታት ማእከል መፈወሲን ነቶም ግዳያት ናይ ውግእን ግፍዒን ኣሎ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክአድራሻታት ብሮፕራት ቡሉቲን)

www.hallo-baselland.ch/ti/health/mental-health

ጉዳይ ሞት

ሓደ ሰብ እንተ ሞይቱ ብኡንብኡ ናብቲ ብቕዕ ብዓል ስልጣን ክሕበር ኣለዎ።

ብዛዕባ ሞት ዚገልጽ ምልክታ

ኣብ ግዜ ሞት ናይ ሞት ወረቓት ምስክር ብሓኪም ክውዳእ ኣለዎ። ድሕርዚ እቲ ሞት ብኡንብኡ ናብቲ ናይ ሞት ቦታ ተሓታቲ ዝኾነ ቤት ጽሕፈት ሲቪላዊ ምዝገብ ክቐርብ ኣለዎ። እቲ ሞት ኣብ ሆስፒታል ጡረታ ወይ መናበዩ ኣረጋውያን እንተ ኣጋጢሙ እቲ ሆስፒታል ወይ ምምሕዳር ቤት ብዛዕባ እቲ ዝሞተ ሰብ ጸብጻብ ናይ ምሃብ ግዴታ ኣለዎ። እንተ ዘይኮይኑ ኣዝማድ ብዛዕባ ሞት ጸብጻብ ኪህቡ ይግደዱ እዮም። ሕቶ ምስ ቀረበሉ ናብ መቐብር ንምግባር ወይ ሬሳ ናብ ወጻኢ ንምግባር ስነ-ስርዓት ቀብሪ ኺግበር ይከኣል እዩ። እቲ ንቦታ ሞት ዚቈጻጸር ቤት ጽሕፈት ሲቪላዊ ምዝገባ ብዛዕባ ኣሰራርሓን ብዛዕባ እቲ ዜድሊ ሰነዳትን ኣበሬታ ይህብ እዩ።

ዝያዳ ኣበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.hallo-baselland.ch/ti/health/todesfall